Juli 2026
Stablecoin
En kort fortelling om hvordan Stablecoin former fremtidens finans
Developed by
Finansit as
www.finansit.no
Grafikk AI generert med Shutterstock

Betalingsmidler gjennom historien

Betalingsmidler har endret seg gjennom historien. For 5000 år siden, i Egypt, var det skjell, korn, salt og annet som ble brukt som betalingsmiddel. Litt upraktisk å bringe med seg og vanskelig å verdsette i utlandet. For omtrent 3000 år siden kom myntene, stort sett i edelt metall, hvor vekten av gull og sølv

indikerte verdien på mynten. Det ble enklere å ta med seg og lettere å verdsette i utlandet. For litt under 1000 år siden kom papirpengene, først i Kina, tuftet på tillit til at utsteder hadde edelt metall eller makt tilsvarende verdien av papirpengene. Dermed ble kredittrisiko i pengene introdusert, men samtidig enda enklere å frakte. Med introduksjon av nye bokføringsprinsipper og bankvirksomhet for 500 år siden i Italia, eskalerende med datamaskiner og digitale prosesser på 1950 tallet, ble fysiske penger gradvis borte og erstattet med kontopenger. Man eier ikke lenger sine egne penger, men en fordring på banken. På veien har infrastrukturen blitt forbedret lag for lag og er i 2026 en lang verdikjede med banker, sentralbanker, kortselskaper, PSP, utsteder, innløser, korrespondentbanker, SWIFT og mye annet for å få kjeden av aktører i betalingsinfrastrukturen til å henge sammen.

Stablecoin medfører en helt ny infrastruktur uten de nevnte aktørene, kortere verdikjeder, sekundoppdatert informasjon, hvor pengene igjen eies slik kontantene gjorde og kan flyttes grensekryssende på sekunder. Digitale verdier for den digitale alderen. Andre betalingsmidler som kundebonus-poeng og lojalitets programmer kan enkelt integreres i Stablecoin infrastrukturen.

Rask og sikker betaling

Selve infrastrukturen for stablecoin er helt uavhengig av dagens bank-betalingsinfrastruktur. Det må finnes en betaler som eier Stablecoin og som har en digital lommebok (Wallet). Og det må finnes en betalingsmottaker som også har en digital lommebok (Wallet). Og det må finnes et digitalt nettverk hvor både betaler og mottaker er deltaker. Til sist må det finnes et datasystem som sjekker at betaler eier pengene som sendes, verifiserer transaksjonen og oppdaterer transaksjons-kjeden. Dette siste gjøres av noder, notary eller «minere» i Blockchain teknologien.

For at Stablecoin infrastrukturen skal fungere i dagens økosystem må det også finnes en mulighet for å overføre penger fra banken til wallet og tilbake. Men det trenger ikke gjøres for hver betaling. Bruker kan la Stablecoin-pengene være i wallet og sirkulere i stablecoin-infrastrukturen i lang tid før banken blir involvert.

Likviditeten flyttes som kontanter

For lenge siden, før fremveksten av digitale tjenester som startet rundt 1950, var det som nevnt kontanter som var det dominerende betalingsmiddel. I tillegg ble store beløp ofte betalt med papirsjekker og bank-ordre på papir. Når person A leverte en pengeseddel med verdi 100 kroner til butikk B var det ikke behov for å oppdatere noen saldo på bankkonto eller andre former for ekstern bokholderi. Betalingen var endelig og i løpet av ett sekund. Likviditet var overført fra betaler A til mottaker B (bearer-based på engelsk). A og B kan holde orden på saldo i sin egen lommebok/kasse. Ingen andre.

Når digitaliseringen bredte om seg og handel i mindre grad skjer ved at kjøper og selger treffer hverandre fysisk, fungerer kontanter ikke lenger som betalingsmiddel. Med eskalering av kontopenger (penger på en bankkonto) tok likviditet og betalingstransaksjon hver sin vei. Likviditet flyttes lite i dagens betalingsinfrastruktur fordi eier av likviditet flyttes – ikke selve likviditeten, mens informasjon om betalers konto, mottakers konto, sentralbankreserve konto, beløp og et par andre ting flyr gjennom den digitale infrastrukturen.

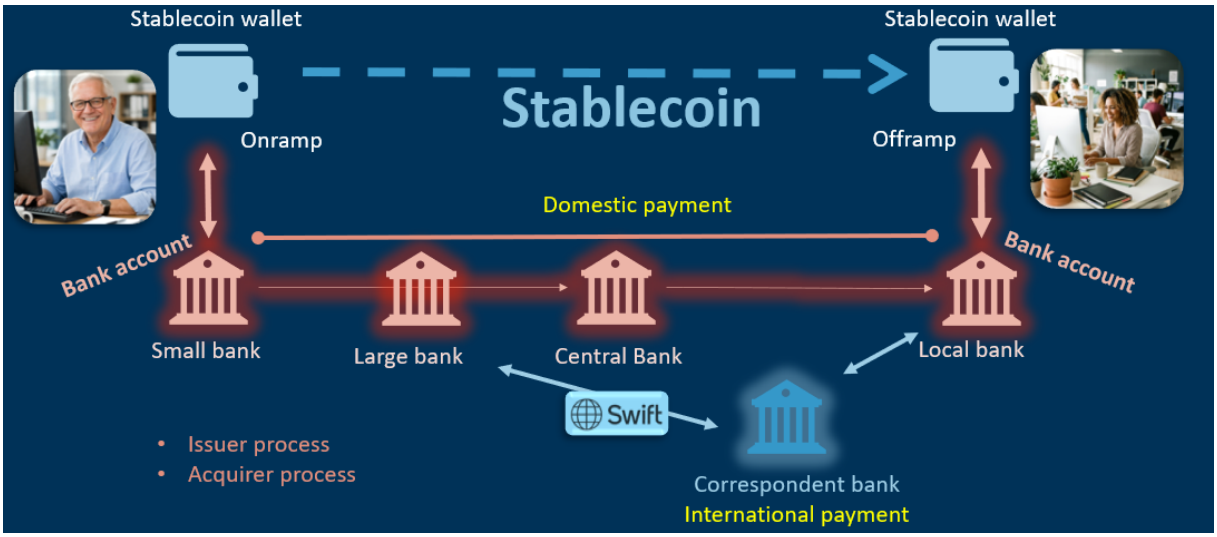

Med Stablecoin flytter likviditeten seg på samme måte som kontantene. Betalingen foretas P2P, uten noen mellommann. Det gjør at verdikjeden er veldig mye kortere enn dagens bank betalinger. Likviditet er «inne i» den digitale mynten, på samme måte som kontantene eller sjetonger på et Casino. Dette er en av flere grunnene til at Stablecoin er mer effektivt enn kontopenger som betalingsmiddel i vår digitale fremtid.

Med den nye teknologien kan likviditet flyttes til rentebærende konto eller rentefond på sekunder i såkalte smartkontrakter, som bidrar til at private og bedrifter får renter på sin likviditet svært effektivt. For bedrifter som flytter store beløp vil også dramatisk kortere flyt-tid bedre likviditetsbehovet og øke renteinntektene.

DeFi

Desentral Finans (DeFi) er en betegnelse på et nytt finansielt marked basert på Stablecoin og nye tokeniserte former for penger. Markedet inneholder tjenester som banker frem til nå har vært alene om som innskudd, lån, sparing med renter, investeringer, forsikring og andre former for finansielle tjenester. Dette markedet forventes å vokse med økt bruk av stablecoin og andre former for tokeniserte penger.

Bedre effektivitet med programmerbare betalinger

Stablecoin er basert på en teknologi og infrastruktur som gjør det mulig å automatisere og robotisere mange forretningsprosesser, i tillegg til betalinger. Det er mulig å inkludere små applikasjoner (dataprogram) kalt smartkontrakter direkte i verdikjeden. Smartkontraktene kan på sett og vis sammenlignes med AI agenter som kan utføre prosesser helt autonomt, på egen hånd. Ofte kan slike applikasjoner ligge i dvale inntil spesielle hendelser trigger en aktivitet. For eksempel at betaling gjennomføres først når en eller flere spesielle aktiviteter er verifisert gjennomført.

For eksempel «*Betalt 1 200 kroner til flyselskapet etter at jeg har passert sikkerhetssjekken på flyplassen og flyet tar av i henhold til rutetabellen med meg om bord. Om ikke betal 1 000 kroner. Om jeg ikke passerer sikkerhetssjekken betal 500 for avbestilling*». Resultat er en rabatt på 200 dersom flyet er forsinket, og 500 kroner som avbestilling om jeg ikke møter opp. Det er enkelt å legge inn forutsetninger om godt vær, lite trafikk på veiene og andre datakilder som er åpne og enkle å benytte. Slike logiske forutsetninger for betaling er umulig med dagens infrastruktur og penger.

Redusere motpartsrisiko

Teknologien bak Stablecoin gjør det også enkelt med såkalt atomic transaksjoner. Dette er transaksjoner der to verdienheter bytter eier i en og samme transaksjon. For eksempel at en pall med kaffe blir eid av en butikk, samtidig som leverandøren av kaffe blir eier av pengene. Begge to skifter eier samtidig. Dette vil fjerne motpartsrisiko i handel og blir spesielt viktig i transaksjoner med store verdier. I teknologien bak stablecoin skjer begge eierbyttene i en og samme transaksjon. Enten gjennomføres transaksjonen eller noe uventet skjer og den gjennomføres ikke.

Med dagens teknologi behøves minst to transaksjer 1) hvor kaffepallen blir overført fra selger til kjøper og 2) hvor pengene sendes fra kjøper til selger. Dermed er det risiko for at den ene transaksjonen gjennomføres og ikke den andre ved en feil. Den risikoen finnes ikke med atomic transaksjoner.

Kombinasjonen programmerbare betalinger og atomic transaksjoner medfører at helt nye forretningsmodeller kan utvikles og mye nye innovasjon kan finne sted.

En versjon av sannhet

En utfordring i dagens handel er at det kan finnes mer enn en versjon av sannheten. For eksempel at fabrikk A sender en faktura til fabrikk B og forsendelsen tar for eksempel en dag fra A sender til B mottar. Den dagen faktura sendes vil det i regnskapet til A stå at B skylder A, mens det samme dag i regnskapet til B ikke vil være en gjeldspost til A. Begge regnskapene er riktig. Det finnes to versjoner av sannheten og begge er riktig.

I en blokkjedeteknologi der faktura ligger i kjeden vil regnskapet til både A og B bli oppdatert SAMTIDIG og i en transaksjon.

Det vil alltid bare finnes en versjon av sannheten, så lenge aktørene benyttes samme kjede.

AI alderen trenger ny betalingsinfrastruktur

Med den raske utbredelse av AI de siste årene har behovet for en ny form for penger økt. AI agentene trenger en mekanisme for å betale og ta betalt for tjenestene de utfører i sanntid. AI token-økonomien har eksploderte, fordi AI tjenestene trenger en ny forretningsmodell. I mangel av noe bedre summerer leverandørene opp antall token brukt og fakturerer bruker periodisk, eller bruker forhåndsbetaler noen millioner token av gangen. En token-basert penge som stablecoin er løsningen bransjen leter etter, hvor betalingen skjer dynamisk samtidig som tjenestene konsumeres.

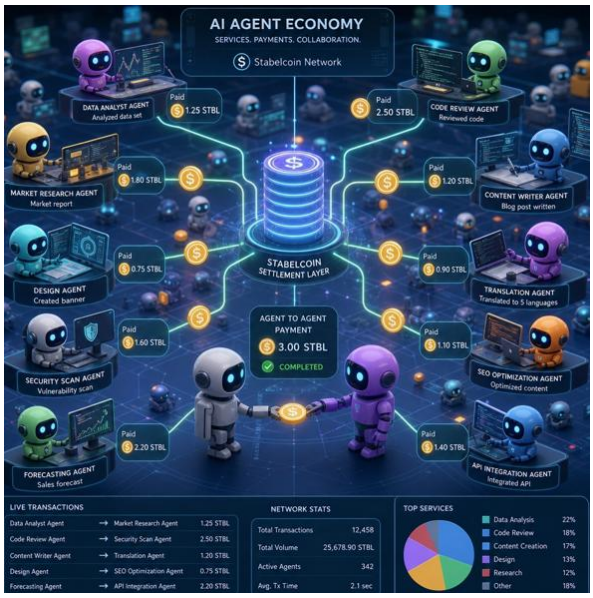

Med fremveksten av AI agenter i kombinasjon med smartkontraktene vil fleksibiliteten og gjennomføringsevnen til administrative IT applikasjoner som ERP/regnskap bli svært forbedret. De to teknologiene forsterker hverandre. Dagens betalingsinfrastruktur med kontopenger og bank betalinger er lite tilpasset fremtidens krav til hastighet, mulighet for kontroll og mikrobetalinger hvor hver betaling er på noen få øre.

Men det er ikke bare AI agenter som trenger en ny form for betalinger. Også andre som leverer tjenester i form av en strøm av tjenester kan forbedre forretningsmodellen med token-penger. Eksempler på det er strømmetjenester som Spotify og Netflix, bompengepasseringer, kommunenes vann og kloakk, samt elektrisitet. Konsulenter som får betalt for hver time fortløpende, eller datasentre som får betalt for hver gigabyte behandlet – i sanntid.

90 % lavere kostnader

Bedrifter i EU omsatte for anslagsvis 38 700 milliarder Euro i 2024 ifølge Eurostat. 52 % ble gjort av store bedrifter med mer enn 250 ansatte. Mellomstore utgjorde 17 % mens bedrifter med mindre enn 50 ansatte utgjorde 31 %. VISA og MasterCard behandlet transaksjoner i EU for anslagsvis 4 200 milliarder Euro i 2023, og i 2025 utgjorde de 47 % av alle kortbetalingene i EU, og hele 95 % i England. Det finnes noen lokale kortselskaper som BankAxept i Norge, Carte Bancaire i Frankrike og Girocard i Tyskland. EU har satt en grense på intercharge kostnadene til kortselskapene, men transaksjonskostnadene for å bruke kort utgjøre likevel mellom 2 % og 3 % i de fleste land. Med 2,5 % transaksjonskostnad for VISA/MasterCard utgjorde det i overkant av 100 milliarder Euro i kostnader i 2024. Er transaksjonen valutakryssende tar banken ofte 1-3 % ekstra bakt inn i valutakursen. Bank-til-bank SEPA transaksjoner er ofte billigere, men slett ikke gratis.

Kostandene for betaling med stablecoin er pr. transaksjon, uavhengig av hvor stort beløp som overføres. Transaksjonskostnadene er avhengig av hvilken Blockchain teknologi som brukes. Om man benytter for eksempel Solana, Polygon eller Base (Coinbase) er kostnaden rundt 0,01 Euro pr. transaksjon. Dersom man benytter Ethereum main-nett kan kostnaden komme opp i 10 Euro, avhengig av hvor mye trafikk det er i nettet.

Aktører i EU kan spare opp mot 90 % av transaksjonskostnadene ved å benytte Stablecoin i forhold til bank og kortbetaling.

Derimot vil det komme kostnader fra bankene når likviditet skal flyttes fra og til en bankkonto.

Regulering, Euro og fremtid

Stablecoin ble betraktet som kryptovaluta av myndighetene i mange år. Nå er imidlertid Stablecoin regulert i de fleste land, også i EU. I EU har vi en regulering som kalles MICA (Market in Crypto Aasset) som også inkluderer Stablecoin. Tilsvarende regulering finnes i USA og de fleste land i verden. Det stilles krav til sikkerhet og at regler for hvitvasking følges.

Daglig handelsvolum i Stablecoin er godt over 100 milliarder Euro i verden i enkelte perioder. Ettersom det meste av Stablecoin i 2026 er i USD frykter mange en ny dollarisering. Mange initiativ i Europa lanseres og frykten er sannsynligvis grunnløs. Et eksempel er prosjektet Qivalis hvor hele 27 Europeiske banker deltar i et konsortium om Stablecoin i 2026. Dermed er kredittrisiko tilnærmet null og fleksibiliteten i Europa stor. Det finnes også ferdige løsninger for POS i butikk og netthandel samt at det finnes mange konsulentselskaper med god teknisk kompetanse.

Litt om teknologi

Teknologien som benyttes til Stablecoin i 2026 kalles blokkjede-teknologi eller Blockchain på engelsk. Teknologien ble presentert i oktober 2008 av en anonym identitet som kalte seg Satoshi Nakamoto, identiteten bak kryptovaluta Bitcoin. Hvem Satoshi er har ikke blitt lekket, sannsynligvis en liten gruppe datanerder i USA. Utfordringen Satoshi ønsket å løse var hvordan man kan overfører digitale verdier fra en person til neste på en 100 % sikker måte uten at det finnes en mellommann i form av en bank eller megler. For Satoshi var det verdier i form av Bitcoin som skulle kunne overføres uten at bankene var involvert. Dette var under finanskrisen som bankene fikk skylden for. I senere tid er det mange former for digitale verdier som flyttes fra en til neste med Blockchain teknologien.

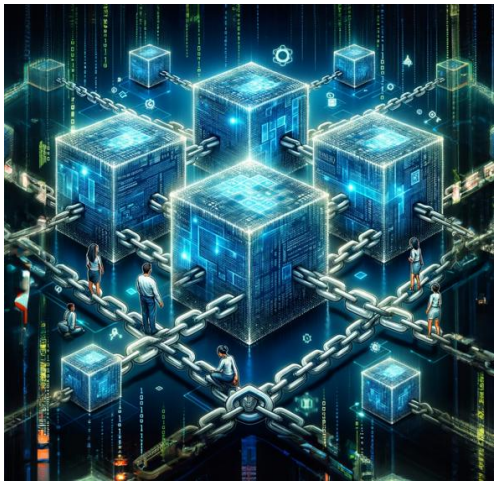

Etter 2008 er det utviklet hundrevis nye teknologier som alle baserer seg på arkitekturen til Satoshi. Med teknologien Ethereum i 2013 kom også smartkontraktene som gjorde blokkjede-teknologien enda mer brukervennlig.

Grunnen til at det kalles blokkjede-teknologi er at transaksjonene samles i blokker, ofte noen hundre eller tusen transaksjoner i hver blokk. Blokkene lages av de som verifiserer (minere) transaksjonene. Noen teknologier har noen få sekunder mellom hver blokk mens Bitcoin har 10 minutter mellom hver blokk. Blokkene organiseres i kjeder der den siste og nyeste henger seg på den forrige rent teknisk. Mekanismen med blokkene gjør det praktisk umulig å slette eller endre de transaksjonene som befinner seg inne i en blokk. Det medfører økt sikkerhet mot manipulering og forfalskning i databasene.

Det finnes i 2026 et stort antall ulike blokkjede-teknologier hvor Bitcoin, Ethereum, Solana, Polygon, Tron, BNB (Binanance), Base (Coinbase) og et par til er de meste brukte. Også sentralbankene tester ulike former for Blockchain i sitt arbeide med digitale sentralbank penger. Store selskaper som ønsker lukkende nettverk benytter ofte det som kalles DLT (Distributed Ledger Technology). DLT er lukkende nettverk hvor bare bedriften og dens partnere har tilgang og prosessen med å verifisere hver transaksjon, ofte kalt notary node, kontrolleres av bedriften.

Det finnes i dag et stort antall konsulentselskaper med god kompetanse på denne teknologien. Det å teste, utvikle og bruke blokkjede-teknologi er relativt enkelt. Både i form av pilotprosjekter og i nye IT systemer som skal settes i produksjon. Det er spesielt IT systemer som er basert på transaksjoner og serier av hendelser som kan ha stor nytte av blokkjede-teknologi.

Kort om Finansit

Finansit er et konsulentselskap med akkumulert kompetanse og erfaring fra utvikling av avanserte IT systemer for banker og finans i Europa siden 1990. Siden 2015 har mye av aktiviteten dreid seg om Blockchain og tokeniserte penger i prosjekter for store bedrifter, private banker og sentralbanker.